

SORULMAYACAK ŞEYLER*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd- dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

لَا تَسْأَلِ الرَّجُلَ فِيمَ ضَرَبَ امْرَأَتَهُ، وَلَا تَسْأَلُهُ
عَمَّنْ يَعْتَمِدُ مِنْ إِخْوَانِهِ، وَلَا يَعْتَمِدُهُمْ، وَلَا تَنْمُ
إِلَّا عَلَى وَتْرٍ

(ط. حم. ن. ه. ع. ك. د. ض. عن عمر)

RE. 472/10 (*Lâ tes'eli'r-racule fîmâ darabe'mre'etehû ve lâ tes'elhu ammen ya'temidu min ihvânihî ve lâ ya'temiduhum ve lâ tenem illâ alâ vitrin.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allahu Teâlâ hazretlerinin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı dünya ve âhirette sizlerin üzerinize olsun...

Peygamberimiz, rehberimiz, numûne-i imtisâli-miz Muhammed- i Mustafâ aleyhi's-salâtü ve's-selâm Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet, bir buket okuyup izah etmek için bu mübarek camide toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına başlamazdan önce, sevgimizin saygımızın, bağlılığımızın bir nişânesi, vefamızın, sadakatimizin bir emâresi olmak üzere, Peygamber SAS Efendimiz'in ruhuna hediye olsun diye ve onun cümle âl'inin, ashabının, etbânının, sâir enbiyâ ve mürselîn ve evliyâullahın; ve bilhassa Ümmet-i Muhammed'in müşsidleri olan, Peygamber Efendimiz'in hakiki varisleri olan, ulemâ-i muhakkıkîn, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyemizin ervâhına âcizâne nâçizâne hediyemiz olsun diye;

Okuduğumuz hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş olan hadis râvilerinin ve alimlerinin ruhlarına; eseri cem' ve telîf eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hocamız'ın ruhuna, kendisinden yetişip feyz aldığımız Hocamız Muhammed Zahid Bursevî Hazretleri'nin ruhuna;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, başta Fatih Sultan Muhammed Han olmak üzere cümlesinin ruhlarına, şehidlerin, gazilerin, mücahid ve

muvaahhid askerlerin ruhlarına; beldemizin medâr-ı iftihârı enbiyâ Yûşâ AS, sahabe Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri ve sâir tâbiîn ve evliyâullahın ruhlarına hediye olsun diye; c

Cümle hayır sahiplerinin ve içinde toplanıp bu hadisleri okumaya muvaffak olduğumuz şu İskenderpaşa Camisinin bânisinin ve ondan sonra tecdit ve tamir ederek yapanların, genişletenlerin, yaşatanların, içini cemaat olarak doldurup imar edenlerin kendilerine ve geçmişlerine rahmet olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayıp, Peygamber Efendimiz'in sünnetine ittiba eyleyip, onun şefaatine nâil olup, imân-ı kâmil ile göçüp Rabbimiz'in huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye, buyurun bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım.

.....

a. Aile Yuvası Çok Önemli

Geçen haftadan 472. sayfanın sonunda kalmış olan hadîs-i şerîftir ki Ahmed ibn-i Hanbel'de, Neseî'de, İbn-i Mâce'de, *Müstedrek*'te, Beyhakî'de ve sâir kaynaklarda Hz. Ömer RA tarafından rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:¹

¹ İbn-i Mace, *Sünen*, c.VI, s.129, no:1976; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.20, no:122; Hakim, *Müstedrek*, c.IV, s.194, no:7342; Beyhaki, *Sünenü'l-Kübra*, c.VII, s.305, no:14555; Tayalisi, *Müsned*, c.I, s.20, no:135; Abd ibn-i Humejd, *Müsned*, c.I, s.43, no:37; Mizzi, *Tehzibü'l-Kemal*, c.XVIII, s.30, no:3403; Hz. Ömer RA'dan.

لَا تَسْأَلِ الرَّجُلَ فِيمَ ضَرَبَ امْرَأَتَهُ، وَلَا تَسْأَلُهُ
عَمَّنْ يَعْتَمِدُ مِنْ إِخْوَانِهِ وَلَا يَعْتَمِدُهُمْ، وَلَا تَنْمُ
إِلَّا عَلَى وَتْرٍ

(ط.حم.ن.ه.ع.ك.د.ض.عن عمر)

RE. 472/10 (*Lâ tes'eli'r-racule fîmâ darabe'mre'etehû, ve lâ tes'elhu ammen ya'temidü min ihvânihî ve lâ ya'temidühüm, ve lâ tenem illâ alâ vitrin.*)

(*Lâ tes'el*) nehy-i hazırdır. Peygamber Efendimiz muhatabı olan râviye veyahut bir başka sahabiye buyurmuş ki:

(*Lâ tes'eli'r-racule fîmâ darabe'mre'etehû*)
“Adama karısını neden dövdüğünü, niye ona vurduğunu sorma!

(*Ve lâ tes'elhu ammen ya'temidu min ihvânihî ve lâ ya'temidühüm*) Adama müslüman kardeşlerinden hangisine itimat ediyor, hangisine itimat etmiyor diye sorgu sual açma!”

“—Sen bu etrafındaki arkadaşlardan hangisine güveniyorsun?

Hangisi çürük, hangisi sağlam?” diye böyle bir sorgu sual açma! (*Ve lâ tenem illâ alâ vitrin*)

“Vitr-i vâcib dediğimiz gece namazını

kılmadan da uyuma!”

Kenzü'l-Ummal, c.III, s.458, no:7428; *Camiü'l-Ehadis*, c.XVI, s.136, no:16415.

(*Lâ tes'eli'r-racul*) nehy-i hâzır, çünkü bazıları meçhul sîgasıyla harekelemişler ki olmaz; çünkü 'te' var başında. O zaman lâ yüs'elü demek lazım gelir. Onun için 'te' olduğundan nehy-i hâzır olduğu muhakkak.

Adama karısıyla neden kavga ettiği, ona neden vurduğu sorulmaz. Neden? Ailenin mahremiyeti var.

Yakınlarımdan bir kız, çok hoşuma gitti; kocasıyla evlendiği zaman karşılıklı sözleşmişler, demişler ki:

“—Biz evlendik ya, eh hayatın bin bir türlü hâli var. Sen evin sırrını gidip başkasına söylemeyeceksin, ben de evin sırrını gidip başkasına söylemeyeceğim. Söz mü?”

“—Söz...”

Hiçbirisi ötekisinden şikâyet etmiyor. Kol kırılır yeni içinde kalır, belli olmaz, başkası anlamaz. Evin içinde “tıs tıs” ne olduysa oldu ama dışarıda kimse bilmiyor. Prensip çok hoşuma gitti.

“—Bunu kimden öğrendin?” dedim.

Allah'ın ilhamı, söylenmiş de değil, anası babası söylemiş de değil ona ama aralarında güzel bir anlaşma yapmışlar.

Muhterem kardeşlerim!

İslâm'da aile yuvası çok önemli... İslâm'da birçok emir ve yasak aileyi korumak için konmuştur. Aile yıkılmasın, duvarları sağlam dursun, temelleri sağlam olsun, duvarları sağlam esaslar üzerine kurulsun diye aileyi

korumak için İslâm'da çok hükümler gelmiştir. Ama bu aziz müessesenin... İçtimâî müessese, kapısında levhası olan, Türkiye Cumhuriyeti filanca bakanlık falanca müessesesi değil; içtimâî, İslâmî bir müessese... Bu müessesenin kıymetini pek çok kimse bilmiyor. Zaten bilmeyen bilmiyor. Kâfirlerden, cahillerden, gayrimüslimlerden bilmeyen bilmiyor, tamam. Zina ediyor, aileye hıyanet ediyor, şöyle oluyor böyle oluyor...

Geçen gün gazetede okudum, artık bu çeşit şeyleri de gazeteler yaza yaza insanda, okuyucularda ar damarını da çatlatıyorlar. Meselâ, "İsveç'te kadınların yüzde ellisi ailesini aldatır." diye yazmış. "Yüzde ellisi, yüzde ellisinden fazlası..." diye yazmış. Korkunç rakamlar, çok kötü şeyler...

Bilmeyen bilmiyor.

Peki, Müslümanlar ailenin kıymetini biliyorlar mı? Müslümanların çoğu da bilmiyor. Çünkü bana geliyorlar,

konuşuyoruz, dert yanıyorlar. Kadın, kocanın hürmetini kıymetini bilmiyor. Erkek, vazifelerini şefkat tarafını bilmiyor. "Erkek oldum" diye kazaklığa, kabadayılığa kalkıyor.

Neden? Ötekisi daha zayıf, kavga etseler ötekisi daha kuvvetli... Onu yenecek. Onun için çat pat küt!..

Öyle şey yok.

"—Neden öyle şey yok?"

Bugün burada yaparsın ama yarın Allah sorar. Yarın Allah'ın huzurunda sıra ona geçtiği zaman o senin yakana yapışır.

Hesap var mı? Var. Ahiret var mı? Var.

Cennet, cehennem hak mı? Hak.

Amellerin tartılması olacak mı? Olacak. Hakların alınması, verilmesi olacak mı? Olacak.

Bu dünyadayken tedbir alacaksın. Velev çocuğun olsa bile hakkını çiğnememeye çalışacaksın. Bir çocuğunu kucağına alsan fazla sevsen, ötekisinin karnı ağrır, kıskanır. Ve ona haksızlık etmiş olursun. Sevmede bile adalet edeceksin. Bir çocuğuna fazla mal versen, ötekisine vermesen, olmaz. Karına zulmetsen olmaz. Karın sana zulmetse o da olmaz. Karşılıklı.

Avrupa'da kadın haklarını ilk önce çok çiğnediler Avrupalılar, çok çiğnediler! Kadının miras hakkı yok, ticaret hakkı yok, mal edinme hakkı yok, hiç adamdan sayılmıyor. Adam öldüğü zaman malları erkek çocuklara kalıyor.

Böyle iken, sonradan kadınlar bir hakları elde ettiler, bu sefer öteki aşırılığa, hızla bu tarafa doğru geldiler, çizgiyi geçtiler, ta öbür aşırı uca kadar gittiler. Bu sefer de kadın kocasını aldatsa da kocanın bir şey yapacak hâli yok.

Neden? Kanunlar kadının arkasında; evin kocasının canınaokuyor!

Bizim askeri ataşelerden bir tanesi Paris'e gitmiş. Ciddi bir arkadaş, sağ salim hâlâ kıymetli bir kimse... Orada Fransızlar sevmişler

onu, bazı dostluklar olmuş. Bir Fransız dostu bir gün gelmiş, suratı bir karış asık;

“–İntihar edeceğim.” demiş.

Demiş ki;

“–Niye?”

“–Karım beni aldatıyor. Tesbit ettim, âşikâr; aldatıyor.”

“–Madem öyle, boşa gitsin.”

“–Yok bizim dinimizde boşamak yoktur.”

“–Kanunlarda boşamak yok mu?”

“–Laik kanunda boşamak var ama Katolik kanununda boşamak olmadığından bu cemiyet beni aforoz eder, bu papazlar benim canıma okur.”

“–Ne olacak?”

“–İntihar edeceğim.” Demiş ki:

“–İslâm dini canı çok aziz tutar, insan kendisine kıyamaz, yasaktır. İntihar etme, şöyle yap böyle yap...” diye ona bazı yollar öğretmiş, göstermiş.

Onlar aşırılığın öbür tarafına gitmiş.

İslâm, itidal-denge dinidir. İslâm’ın emirlerini iki taraflı incelediğin zaman anlaşılır. Soruyorlar:

“–Madem her şey eşit de niye İslâm’da kadına mirastan yarım hisse verilmiş? Hah, yakaladım seni, kıpırda bakalım şimdi, ver bakalım cevabı!”

Dikleniyor.

“–Niye kadına yarım hisse verilmiş?”

Şundan verilmiş ki; ailenin geçinme vebali, mes'uliyeti erkeğin omuzunda...

“—Nasıl omuzunda?”

Kadın evde oturur. Erkek mecburen ona yiyeceğini getirecek, içeceğini giyeceğini getirecek, ona barınacak bir yer temin edecek. Kadının hakkıdır. Hiç çalışmak mecburiyetinde değildir.

Avrupa'da öyle değil. Ben İsveç'te okuyan bir kardeşimize kanunlarını sordum. İsveç'te, kanunları biliyor. Diyor ki:

“—Evin masrafları kadınla erkek arasında eşit bölüşülür. Kadın da çalışacak, erkek de çalışacak, masraflar iki tarafa taksim olunacak.”

Bak gördün mü? Güya eşitlik var ama kadınların canına okuyor. İslâm'da bir eşitsizlik var ama kadınlar el üstünde... Çünkü ötekisine mecbur tutmuş; sen bunun yiyeceğini, içeceğini, giyeceğini, hayâtî ihtiyaçlarını sağlamakla vazifelisin, hadi bakalım çık dışarıya, gez dolaş, ticaret yap, helâlinden eve getir.

İslâm'ı iyi tanımak için, dört tarafından incelemek lazım! Bir tarafından bakıp, “Aa! Burada bir sertlik var, burada bir sivrilik var!” dersin olmaz. Dört tarafını dolaş, incele gör, o zaman anla.

Ailenin bu mahremiyetini, bu kıymetini bilmiyorlar kardeşlerimiz; hemen bir 'dır dır', bir gürültü, bir patırtı, bir boşanma; böyle gidiyor. Kadın kocaya itaate razı gelmiyor. Koca kadının kıymetini bilmiyor, kendi salâhiyetlerini kötüye kullanıyor.

Herhangi bir salâhiyet ki kötüye kullanılır, Allah o kötüye kullanan kimseyi sorguya suale çeker, velev devlet reisi bile olsa... Halife-i rûy-i zemin olsa Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“—Sen bu tebaana nasıl muamele ettin?” diye soracak.

Hadislerle sabit...

b. Ailenin Reisi Erkek

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:²

² Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.304, no:853; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1459, no:1829; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.145, no:2928; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.208, no:1705; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II s.54 no:5167; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.342, no:4490; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.81, no:206; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.170, no:3890; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.273, no:450; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.199, no:5831; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.319, no:20649; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.322, no:5261; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.287, no:12466; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.374, no:9173; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.281; Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.IV, s.143, no:2951; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.242, no:745; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İyâl*, c.I, s.491, no:320; İbn-i Mürdeveyh, *Emâlî*, c.I, s.108, no:2; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.428, no:2327; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.I, s.265, no:100; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.174; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.110, no:5954; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.49; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.273, no:450; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.123; *Kenzü'l-Ummâl*, c.VI, s.47, no:14710; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.152, no:209; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.276, no:2771; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.330, no:1483; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.33, no:14670 ve 14710; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.941, no:1946; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XV, s.381, no:15753, 15754; RE. 343/1.

كُلُّكُمْ رَاعٍ، وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ

(خ.م.د.ت.حم.حب.طس.ع.هب.ق.حل.خط.عد.عن ابن عمر)

(*Küllüküm râin*) “Hepiniz çobansınız, (ve *küllüküm mesûlün an raiyyetihî*) ve hepiniz sürünüzden, güttüğünüz sürüden mes’ulsünüz.” diyor Peygamber SAS Efendimiz.

Buhârî’de olan bir hadîs-i şerîf, herkesin bildiği, kimsenin itiraz edemeyeceği bir hadis-i şerif.

“—Ben komutan oldum, ben devlet reisi oldum, ben amir oldum, ben emir oldum...”

Öyle yağma yok. Hepsi vebal, hepsi mesuliyet mesleğidir.

Aklı başında olan insan, vazifesini güzel yapmaya çalışır. Yapmadığı takdirde Allah soracak. Kocaya da soracak, kocaya da ailesinin fertlerine karşı vazifelerini doğru yapıp yapmadığını soracak.

İki tarafta bir eksiklik var. Aile eğitimimize dikkat edelim, muhterem kardeşlerim. Karınızı, haklarını çiğneyerek hayatından bezmiş hâle getirmeyin. Kadınlar -vaazımızı dinlerler, şurada kadınlar kısmı var- kocalarınıza hürmet edin. Peygamber Efendimiz diyor ki;

“—Bir kimsenin bir kimseye secde etmesi yoktur.”

Çünkü ona hürmet göstermek için secde etmek istediler. Huzuruna girdiği zaman gelenler Peygamber Efendimiz’e secde etmek istediler.

“—Hayır! İslâm’da bir kimsenin bir başka kimseye secde etmesi yoktur.” dedi. Arkasından da hemen, o hadiseden bir ders vermek için dedi ki;

“—Eğer bir kimsenin bir kimseye secde etmesini emredek olsaydım, kadının kocasına secde etmesini emrederdim.”

İslâm böyle. Kadın kocasına hürmet edecek, saygı gösterecek.

Ailenin reisi ve yükü taşıyıcı hamalı erkek... Dışarıda gidecek, soğukta sıcakta, çamurda bilmem nerede, sıcakta altında, tarlada, fabrikada, oksijen kaynağının karşısında gözlerine gözlük takarak, yanğından şakağından terler damlayarak çalışacak ki karısı, çoluk çocuğı evde rahat etsin diye. İslâm’ın nizamı böyle...

Her şeyin bir modeli var. Arabaların bile hepsi insanlar binsin, bir yere gitsin diye yapılmıştır ama kaç çeşit araba var. Ama bir en güzeli var, en kıymetlisi var, milyonlar olanları var, kaç milyon olanları var, bir de basitleri var. Dünyada da pek çok hayat nizamı vardır. Bunların en güzeli, hatta mukayese edilmeyecek kadar güzeli İslâm nizamıdır. Çünkü İslâm nizamının her tarafı tamdır, her tarafı tam olan bir nizamdır.

Bir evin cephesi çok güzel olsa; çok güzel boyanmış, tertemiz, pırıl pırıl... İçine girsen; merdivenleri pis, ahşap, köşelerde örümcekler, duvarları çatlamış... Cephesinin güzelliğine bakar mısın? Bakmazsın.

İçi güzel olsa, dışı çirkin olsa; olmaz. İçi ve dışı güzel olsa damı aksa, çatısı kötü olsa; olmaz.

Çatısı damı, önü arkası güzel olsa, temeli çürük olsa; olmaz.

Adam;

“—Ya bu evin temeli çürük, ben bunu satın almam.” der. “Temeli kayıyor, toprağında çürüklük var, killi toprak üzerinde, kayıyor bu...” der.

Her tarafı sağlam olacak.

Bu dünya nizamlarının ya temeli çürüktür, ya duvarı yıkıktır, ya önü vardır arkası yoktur, ya sağı vardır solu yoktur, ya topaldır, ya ködür, ya çolaktır... Bunlardan bir hayır gelmez ki!

c. En Büyük Nimet

İnsanı en iyi bilen yaratıcısıdır. Yaratıcısı, hâlikı Allah-u Teâlâ Hazretleri; insanoğlunun hem ruhuna hizmet eden, hem bedenini koruyan, hem ailesini kollayan, hem cemiyeti intizama sokan, hem dünyasına hem ahiretine hitap eden bir mükemmel, dört başı mamur nizam koymuştur ki adı İslâm... Daha ne istiyorsun?

(*El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm*) İslâm nimetine hamd ü senâlar olsun ki, ondan büyük nimet yoktur. İnsanoğluna verilmiş nimetlerin sayısını sayamazsın.

وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا، إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ

رَحِيمٌ

(النحل: ١٨)

(*Ve in teuddû ni'meta'llâhi lâ tühsühâ, inna'llâhe legafûrun rahîm.*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin nimetlerini saymaya çalışsanız, bitiremezsiniz, mümkün değil.” (Nahl, 16/18)

Bu nimetlerin en büyüğü hangisidir? Senin müslüman olman nimetidir.

Bak şu anda müslümansın ya, mü'minsin ya, ölsen imanla cennete gideceksin, daha ne istiyorsun? Ebedî cenneti kazanmışsın; köşkler, bahçeler, havuzlar, hûriler, köleler, gılmanlar, meyveler, gözlerin görmediği kulakların işitmediği, kimsenin hatırına hayaline sığmadık nimetler, izzetler, itibarlar sana bana geliyor. Senin gibi benim gibi fakir fukaraya Allah iman sayesinde ahiretin ebedî saadetini veriyor, daha ne istiyorsun? Garantiye almışsın, cebine koymuşsun, kalbine yerleştirmişsin.

“—*Lâ ilâhe illa'llah, Muhammedün rasûlü'llah!*” diyorsun.

En büyük nimet budur. Allah bize bu nimetin kadrini kıymetini bilmeyi nasib eylesin...

Bu nimetin kadrini bilmenin bir şekli de bunu güzel kullanmaktır. İşte bu ailemizi de nümune bir aile olarak yürütmeliyiz. Zulmetmeden, zulme uğramadan, yanlış yola kaydırtmadan dosdoğru götürmeliyiz. Direksiyonu bize vermişler; arkamıza hanımımızı, çocuklarımızı emanet etmişler, uçurumlu bir yoldan gidiyoruz. Bu arabayı uçuruma devirirsek bu aileye yazık olur. Bu aileyi cehennem çukuruna düşürmeden,

bu evlatları imansız, kâfir, sarhoş, ayyaş, zinakâr, âsi, mücrim kul olarak yetiştirmeden, şeytana kaptırmadan dosdoğru cennet yoluna götürmek lazım.

İşte o senin omuzunda vazife, annenin omuzunda vazife... Hepimizin bu vazifeyi güzel idrak etmemiz uygun olur. Ailenin saadetine ihtimam etmemiz münasip olur.

Hocamız, kitabın müellifi, şârihi Gümüşhaneli Hazretleri şerhte diyor ki:

“—Buradaki emir anne ve babaya da şâmildir.”

Haa, bir şey daha anlıyoruz... Açıklamasında diyor ki:

“—Bu yasak, bu emir, ‘Sorma, karışma, aralarına girme!’ sözü anne ve babalara da şâmildir.”

Buyurun, burasına da dikkat edin.

Kız senin kızın, benim kızım. Kız bizim eve geldi mi, damat gündüz işe gidiyor ya:

“—Ah kızım yavrum nasılsın? İyi misin, hoş musun? Bu damat olacak herif sana zulüm mü ediyor, iyi mi bakıyor kızım?..”

O da tabii anasını babasını gördü mü hafifçe şımarır:

“—Ah anacığım, sorma da, istediğim eve gelmiyor da, mutfak tam takır da, geçen gün dallı fistan istedim gelmedi, güllü diba istedim olmadı...”

Ondan sonra kaynana damada diş biler;

“—Hmm... Bir elime geçsin, ben ona gösteririm!”
Ara bozultur.

Sormayacaksın. Sen ona sormayacaksın, o da bu tarafa söylemeyecek. Ailenin mahremiyeti var. Arada geçer.

“—Nasılsınız?”

“—El-hamdü lillâh, çok şükür, Allah razı olsun anne, beni iyi bir kimseyle evlendirmişsin.”
diyecek.

Oğlanın babası anası:

“—Oğlum nasıl bu gelin, iyi mi? Hiç üzülme evladım, elini sallasan ellisi gelir... Sen ne güzel yetişmiş bir adamsın, tahsilin var, terbiyen var, işin yerinde; elini salladın mı elli tanesi gelir. Kadın dediğin nedir ki?”

Bunu ben edebiyat olsun diye söylemiyorum, bu sözü çocuğuna söylemiş insanlar olduğundan onu söylüyorum. Olmuş bir şeyi söylüyorum. “Evladım iyi geçin” demiyor da; “Evladım kadın dediğin nedir ki, elini sallasan ellisi gelir, başını sallasan tellisi gelir...” Olsun dedin mi, hemen bir gelin getiririz demek istiyor; “Korkma, boşa onu, al berikisini...”

لعن الله ذواقين

(*Leana'llâhu zevvâkîn*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri zevk için evlenenlere, boşananlara lanet ediyor.”

Öyle şey var mı? Yok.

Onun için anne baba, aile yuvasını bozacak şey yapmaktan da kaçınırlar.

(*Lâ tes'el*) Sorma. Sen de sorma çocuğuna kızına, ben desormayayım ki karışmayalım. Müdahale ettik mi; sen oğlunu seviyorsun karşı taraf da kızını seviyor, o sevgiden maraz oluyor, ortaya maraz çıkıyor, maraza çıkıyor, kavga çıkıyor, gürültü çıkıyor. Ayıkla pirincin taşını; yuva devam etmek gerekirken devam etmiyor.

Biraz tatlı dil öğreneceğiz. Siz de öğreneceksiniz, ben de öğreneceğim. İki taraf da tatlı dili öğrenecek, güzel sözler söyleyecek. İnsanın eti yenmez, derisi post filan olmaz, ayakkabı cüzdandan yapacak bir işe yaramaz. Ne eti yenir, ne derisi giyilir; insanın bir tatlı dili vardır. Tatlı dille güleç yüzle...

Hocamız bir güzel söz söylerdi, hoşuma giderdi. Hocamız kahraman babayığit bir insandı, Rh.A. Derdi ki:

“—Bir kadını idare edemeyecek erkeğe ben erkek mi derim!” Hadi bakalım gel de bu lafın altından kalk... Öyle derdi.

Hiç divan edebiyatı okumadın mı?

Birkaç tatlı söz söylersin, gönlünü alırsın. Kadın da öyle... Kadın da erkek delişmen olur, bizim memleketin tabiriyle “aferin delisi” olur. O da birkaç tatlı söz söyler:

“—Efendi, Allah razı olsun. Sen olmasan bizim hâlimiz nice olur? Allah seni bizim başımızdan eksik etmesin. Kahveyi şekerli mi içersin, sütlü mü içersin?..” deyiverdi mi erkek gevşer. İşte birkaç söz... “Söz ola kese savaşı” diyor ya

Yunus Emre; ne güzel söylüyor. Bir güzel söyler, söz ola bir savaşı keser. Adam içeri burnundan soluyarak gelir, kavga çıkaracak belli, vazolar kırılacak, tabaklar havada uçacak...

Bir arkadaş bir arkadaşın evine gidecekmiş de, telefon etmiş;

“—Ya çoktandır görüşemedik, geleyim mi?”

“—Aman bugün bizim eve gelme, bizim evde fırtına var, kavga gürültü olacak.”

Sen onu kapıdan geldi mi, sezdin mi artık iş dil hünerine kalacak. Tatlı dille, güleç yüzle hoşuna gidecek şeyi yapıverirsin.

Bir şey daha hoşuma gitti, insan hayatta böyle enteresan şeyleri yazmalı:

Bir kütüphane müdürü vardı; ben kütüphaneye ders çalışmaya, yazma eserleri incelemeye giderdim, adamın konuşmasından ders yapamazdım. O kadar konuşkan bir adam ama güzel sözler de söylerdi.

O evlenmiş, karısına demiş ki:

“—Hanım bak, şimdi el bebek gül bebek, iyi günlerimizde, balayımızda ben sana söylüyorum. Ben bir şeye kızdığım zaman, vev haksız da olsam sen kızgınlığım geçinceye kadar gık deme, evet de, doğrudur de. Söz; ben de sana sen kızdığın zaman, kızgınlığın geçinceye kadar bir şey demeyeyim. Kızgınlık geçtikten sonra, oturur sakın sakın, o zaman, ‘Biraz haksızdın...’ diyelim. Ama şu anda haksızsın dedin mi, ortalık karışır...”

Biraz bu şeylerden ibret alalım, yuvayı korumaya dikkat edelim.

“—Zaten ben senin yanına geldiğimden beri gün yüzü mü gördüm?”

Görmedin mi? Ne inkâr ediyorsun? Nankörlük değil mi bu? Ne güzel günler gördün... O ilk senelerimiz fena mıydı? Eve güzel yemekler getirdiğimiz zamanlar fena mıydı? Sana bayramlık seyranlık; hediye yüzük, küpe, bilezik aldığım zaman fena mıydı?

“—Ah ah anamın evi...”

Ananın evi neydi? Bir kızdığı zaman bütün iyiliklerin hepsini silip atıyor.

Erkek de öyle; “Yahu işte senle evlendikten beri şöyle oldu...”

Hayır, öyle değil. İyilikleri insan çabuk unutuyor, kötülükleri hatırında tutuyor. Öyle olmayacak.

Hâsılı, burada Peygamber Efendimiz’in hadîs-i şerîfinden ibret alacağız; Efendimiz ““Neden onlar kavga etti?” diye sormayın.” diyor ki, ailenin mahremiyeti ortaya saçılmasın. Ailenizin sırrını kimseye açmayın!

Kàide: Sırrınızı kimseye söylemeyin, aranızda kalsın.

Çünkü bu karı koca, neden kavga ettiği belli olmaz, söylenmez de... Söylenmediği için, fazla ısrar edersen yalan söyler, başka bir sebep bulur. Halbuki işin içinde başka bir şey vardır. Sır çünkü, kapalı bir kutu, onu Allah biliyor. Mahşer yerinde o zaman çıkacak ortaya...

Ve hiçbir taraf öbür tarafa zulmetmesin. Kadın kocaya zulmetmesin, erkek karıya zulmetmesin, herkes hakkını haddini bilsin!

Peygamber Efendimiz hanımlarına çok iltifatkâr ve mülayim davranırdı. Kazaklık iyi bir şey olsaydı, Peygamber Efendimiz yapardı. Peygamber Efendimiz'in böyle bir dövüğü, vurduğu filan yok... Biz sinirlenince vuruyoruz. Vuruyorsak, bizim memlekette töre olmuşsa yanlış bir şey. Çat pat küt, pat!..

Neden? O zayıf, küçük diye...

Bakın ne kadar acayip alışkanlık ki, insan alıştı mı, alışmış kudurmuştan beterdir.

Harem-i Şerif'te, o hani direkli Osmanlı kubbele-
rinin yanında, müezzin mahfilinin bu tarafında;
adam gerilmiş karısına bir tokat aşk etmiş, pat-
latmış... İki de ihramlı! Harem-i Şerif'te kadın
dövüyor! "Alışmış kudurmuştan beter." derler. Ya
hacda kavga var mıydı, yasak değil miydi? Kavga
olmayacaktı ya hani? Karısını orada dövüyor.

Neden? Biraz geç gelmiş, kaybolmuş.

Kalabalık, kolay değil. Belki bir sıkışmıştır,
abdest tazelemesi gerekmiştir... Kadın orada
kıpkırmızı olmuş, herkesin önünde dayak
yediğine... Doğru bir şey değil.

Bizim bulunduğumuz şehirde —yerini
söylemeyelim de isim anlaşılmasın— karısını
dövmesinden alttaki üstteki, sağdaki soldaki
komşular, feryat figandan ayağa kalkıyorlar.
Halbuki karısı da örtülü, namuslu bir kadın.

İyi değil! Bu tarzda bu zulüm bayağı bir zulüm; insana hiç hoş gelmiyor!

Ama öbür taraftan da kocasına itaat etmeyen kadınlar var...

“—Ya hanım böyle çıkma, kolların başın çıplak... Sütçünün karşısına böyle çıkma! Balkona elbise asmaya böyle çıkma. Benim demediğim yere gitme, benim istemediğim insanı eve alma! Süslenip püslenip çarşıda pazarda dolaşma!”

En iyi şeyler Şişli’de, hadi yallah Şişli’ye... Hadi bakalım filanca yerde ucuzluk varmış, hadi oraya...

E sen kimin için süsleniyorsun?

Hanımlar da onu yapmasın.

Karşılıklı kabahatler oluyor, yuvalar yıkılıyor.

Allah bize sabır versin, itidal versin, güzel huy versin.

d. Güzel Huyun Önemi

Peygamber SAS buyurdu ki;

“İnsanları cennete sokacak huyların en başta geleni, ekseriyetle insanı cennete sokan güzel huydur.” Güzel huy da geçimlilik, tatlı dillilik, güleç yüzlülük, hoş hâllilik, sabırlılık demektir.

Başka bir hadis-i şerifte, Peygamber Efendimiz şöyle buyurmuş:³

³ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.400, no:9187; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.73, no:59; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.X, s.236, no:21627; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.474, no:8919; Ebü’ş-Şeyh, *Emsâl fi’l-Hadîs*, c.I, s.217, no:178, 180; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13096; Ebû Hüreyre RA’dan.

الْمُؤْمِنُ يَأْلَفُ، وَلَا خَيْرَ فِي مَنْ لَا يَأْلَفُ، وَلَا يُؤْلَفُ

(حم. عن سهل بن سعد؛ طس. ض. عن جابر؛ ك. ق. خط. عن أبي هريرة؛ تمام، طب. عن ابن مسعود)

(موقوفًا)

RE. 230/9 (*El-mü'minü ye'lefü*) “Müslüman, geçimli insandır, mûnis insandır. Kendisi başkasıyla geçinir, başkası da kendisinin yanına sokulabilir. (*Ve lâ hayra fî men lâ ye'lefu ve lâ yü'lefü*) Kendisi başkasıyla geçinemeyen, başkasının da yanına sokulamadığı, sert mizaçlı, geçimsiz, ünsiyet etmeyen, sıcak ve sokulgan olmayan, yanına sokulunamayan insanlarda hiçbir hayır yoktur.” diyor Peygamber Efendimiz.

Yumuşak olacağız, yumuşak başlı olacağız, tatlı dilli olacağız, güleç yüzlü olacağız. İnsanı ekseriyetle cennete sokan huy bu; tatlı dillilik, güleç yüzlülük.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.58, no:5787; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.108, no:129; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.117, no:7658; Deylemî, *Müsnedü'l- Firdevs*, c.IV, s.177, no:6549; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.335, no:22891; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c .VI, s.131, no:5744; Ebü's-Şeyh, *Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.218, no:179; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı İsfahan*, c.6, s.385, no:40400; Beyhakî, *Âdâb*, c.I, s197, no:159; Ruyânî, *Müsned*, c.III, s.193, no:1031; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.165, no:13097; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c .IX, s.200, no:8976; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.293, no:35686; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.370, no:944; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.141, no:678; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.295, no:2698; *Câmiü'l- Ehâdîs*, c.XXII, s.108, no:24434.

Hadisin öteki cümlesi:

(*Ve lâ tes'elhu ammen ya'temidü min ihvânihî, ve lâ ya'temidühüm.*)

Se'ele, an ile geldiği zaman soru sormak” mânasına geliyor.

(*Ve lâ tes'elhu*) “O adama sorma! (*An men ya'temidü min ihvânihî. ve lâ ya'temidühüm*) “İhvanından kime itimat ediyor, kime itimat etmiyor diye de sorma!”

O da bir fitne oluyor.

“—Bu cemaatin içinde şu polis, bu casus, şu MİT’in ajanı, bu bilmem nenin nesi...”

Doğru değil. Sen bütün insanları iyi bilirsin. Arasında eğer böyle bir şey varsa. Allah onun hesabını görür. Normal olarak, hüsnü zan ederek davranırsın. Yanlış bir şeyini gördüğün zaman, samimi olarak yanına gidersin; “Aziz kardeşim, ben seni severdim ama bir hareketini gördüm, mânasını anlayamadım, beğenmedim, sen bu işi niye böyle yapıyorsun? Böyle yapma, ben bunu doğru görmedim. Seni sevdiğim için söylüyorum.” dersin. Açık kalplilikle...

İslâm nedir? Din nedir?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:⁴

⁴ Müslim, *Sahîh*, c.I, s.74, no:55; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.704, no:4944; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.156, no:4197; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.102, no:16982; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.435, no:4574; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.233, no:1152; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.52, no:1260; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.79, no:7164; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.323, no:5265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.163, no:16433; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.432, no:7820; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.369, no:837;

الدِّينُ النَّصِيحَةُ

(م. د. ن. حم. عن تميم الداری؛ ت. ن. حم. طس. عن أبي هريرة؛ حم. طب. ع. عن ابن عباس؛ ك. ر. عن

(ثوبان)

(*Ed-dînü en-nasîhatü*) “Din açık kalpliliktir, sâfî kalpliliktir, samimiyettir.”

Müslüman kardeşine de samimi olacaksınız! Yüzüne başka ardına başka olduğu zaman, ona ikiyüzlülük derler, o da iyi olmuyor. Hiç iyi olmuyor! İyi olmuyor sözü hafif kalır. Hiç iyi olmuyor! Hüsnü zan edeceğiz.

İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.392, no:2681; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.44, no:17; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XIV, s.207, no:7495; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XI, s.53, no:2706; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.226, no:3095; Temîm ed-Dârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.324, no:1926; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.157, no:4199; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.297, no:7941; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.122, no:3769; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.433, no:7822; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.242; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.107, no:1271; İbn-i Hibbân, *Tabakâtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.383; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.I, s.346; Dâra Kutnî, *İlel*, c.X, s.115, no:1905; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.351, no:3281; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.108, no:11198; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.259, no:2372; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.74, no:92; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.402, no:2754; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.45, no:19; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II, s.67, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.412, no:531; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.133, no:2923; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IX, s.307; Sevbân RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.263, no:290, 293; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.740, no:7197, 7201, 8774, 8776; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.263, no:699 ve c.II, s.305, no:1324; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XXXIX, s.230, no.42406; RE. 97/11.

Ama birisinin bir kabahatini yakalarsan, bir yanlış hâlini yakalarsan, bir kovuculuğunu yakalarsan, nemmamlığını yakalarsan; o zaman da yakasına yapış, dobra dobra söyle. “Ya senin bu yaptığın edebe sığar mı? Senin bu yaptığın insanlık mı, bu ne biçim iş?” diye o zaman da dobra dobra söyle. Çünkü o zaman haklısın.

O bakımdan, arada ihtilaf çıkmasın diye, “Kime itimat ediyorsun, kime itimat etmiyorsun diye sorma!” demiş.

Ama burada bir şey daha var muhterem kardeşlerim;

Râvi Hz. Ömer RA... Hz. Ömer’e Peygamber Efendimiz Aşere-i Mübeşşere’den olduğunu, cennetlik olduğunu bildirdi. Mübarek cennetlik, Peygamber Efendimiz’in kabrinde yatıyor, aynı kabirde yatıyorlar, kabir arkadaşlığına rütbe olarak seçilmiş bir sahabe... Ona münafıkların adlarını Peygamber Efendimiz bildirmedi.

Neden bildirmedi?

Hz. Ömer çok yiğitti, çok babayığitti, güçlü kuvvetli insandı, münafığı bildiği için döver öldürür, hatta gider vurdu mu canını çıkartır, pestilini çıkartır diye bildirmedi Peygamber Efendimiz. O bakımdan...

Sonra birisi hakkında...

Peygamber Efendimiz’in ashabı içinde münafık vardı kardeşlerim. Peygamber Efendimiz’e dediler ki;

“—Şu münafıkların reisi falancayı öldürelim!”

Ellerinde iktidar var; devlet onların, Medine-i Münevvere onların... İsterlerse suçundan dolayı... Çünkü o devrin münafıklığı, imanda nifak, kâfirlik demek.

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ

(النساء: ١٤٥)

(Inne'l-münâfikîne fi'd-derki'l-esfeli mine'n-nâr) [Şüphe yok ki, münafıklar cehennemden en aşağı tabakasında, en alt katındadır.] (Nisâ, 4/145)

O devrin münafığı, cehennemdeki en aşağı mertebeye inecek. Hem karşısında pırıl pırıl Rasûlüllah var, Allah'ın hak peygamberi var; hem de hâlâ münafık kalmış, imanı yok, kâfirden de beter. Hem de mü'min görünüyor. Hem kâfir hem öyle. Onun için onun durumu çok fena...

“—Onları öldürelim yâ Rasûlallah!” dediler. Hatta oğlu geldi, dedi ki:

“—Yâ Rasûlallah, ben duydum ki babam münafığın öldürülmesi isteniyormuş. Eğer öldürmek gerekirse, başkası öldürse bizim kabile kan davası güder, müsaade et ben öldüreyim.” dedi.

İslâm'ın hâli bir başka türüdür. Peygamber Efendimiz müsaade etmedi. Münafıkların reisi besbelli, müsaade etmedi. Dedi ki:

“—'Muhammed ashabını öldürtüyor!' dedirtmem.” Onlar silindi gitti, İslâm büyüdü gitti.

Allah-u Teâlâ Hazretleri münafığın hakkından gelir. Sen Allah'a sımsıkı sarılmaya bak! Sen

Allah'a sımsıkı sarılırsan, senin içindeki casus sana zarar vermez, münafık sana zarar vermez, hain sana zarar vermez. Bulgar casusu, İngiliz casusu, Amerikan casusu, Rus casusu sana zarar veremez, Allah onu duru çıkartır.

Birisi Mekke-i Mükerreme'ye yola çıktı, Medine-i Münevvere'den ayrıldı. Peygamber SAS hazretleri dedi ki sahabesinden falanca zâta;

“—Git falancayı yakala, üzerinde mektup var, al.” Müslüman adam...

Peşinden gitti, filanca yerde yakaladı, kenara çekti, dedi ki;

“—Üzerinde mektup var, Rasûlüllah bildirdi, o mektubu çıkart ver bana!”

“—Yok, ara üstümü...” dedi.

“—Bana bak, seni en mahrem yerlerine kadar soyarım, çünkü Rasûlüllah ‘var’ dedi. Senin üstünde şu mektup var, çıkar şunu ver!” dedi.

Baktı ki tehdit pahalıya mâl olacak, bilmem neresinden çıkarttı mektubu verdi ki; müslümanlar hakkında Mekkeliler'e bilgi veriyor.

Bak, Allah CC nasıl bildiriyor?

O bakımdan sen İbrahim ibn-i Ethem Rh. A. Hazretleri'nin sözüne dikkat et! Allah evliyâullahın himmetlerine, teveccühlerine, şefaathlerine bizleri nâil eylesin...

Demişler ki

“—Yâ İbrahim ibn-i Ethem, gel yağmur duasına çıkalım! Topraklar çatladı, susuz kaldık, hayvanlar zayıfladı, otlar sarardı, kıtlık olacak.

Yağmur yağsın, yağmur duasına çıkalım. Gel, senin duan makbuldür, dua edelim, gökten yağmur yağsın.”

Şöyle baktı kalabalığa, dedi ki:

أَقِيمُوا عِبُودِيَّتِكُمْ، فَإِنَّهُ أَعْلَمُ بِرُبُوبِيَّتِهِ .

(*Ekîmû ubûdiyyetiküm, feinnehû a'lemü birubûbiyyetihî.*) “Siz kulluğunuzu doğrultun, doğru düzgün kulluk yapın, O Rabliğini bilir.”

Bu kıtlık sizin edepsizliğinizden. Siz güzel kulluk yapın, Allah gökten yağmuru nasıl yağdırır...

Gündüz güneş çıkartır gece yağdırtır, gündüz güneş çıkartır gece yağdırtır, gündüz güneş çıkartır ortalık yemyeşil olur.

Kulluğa dikkat edeceğiz.

Allah bizi güzel kulluk yapmaya, kendisinin nimetlerine güzel şükretmeye, kendisini güzel zikretmeye, gafil cahil olmamaya muvaffak eylesin...

e. Vitir Namazını Kılmadan Uyuma!

Üçüncüsü de buyurdu ki Efendimiz:

(*Ve lâ tenem illâ alâ vitrin*) “Vitir namazını kılmadan uyuma! Vitir namazını kıl, öyle uyu. Başka türlü uyuma!” dedi.

Peygamber Efendimiz’in tavsiyesi.

Tabii bizde eskiden vitir namazı nasıl kılınırdı?

Cemaat yatsıyı kılarlardı, evlerine giderlerdi.

Yatma zamanında, uyuyup uyandıktan sonra vitir namazı kılarlardı. Çok kimse kaçırdığı için, yatsı namazının arkasından kılınıyor. Hemen evvele getirildi. Biz de el-hamdü lillâh vitir namazını kılıyoruz.Efendimiz'in bu tavsiyesine uymaya gayret ediyoruz.

Başından toparlayıp bir daha söylersek:

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki muhatabına;

“—Adama karısına neden vurdu diye sorma! Yine adama, arkadaşlarından kime itimat ediyor, kime itimat etmiyor diye de sorma! Vitir namazı kılmadan da uyuma!”

Hadîs-i şerîf bu. Kaynakları çok, sahih bir hadîs-i şerîf.

Bu birinci hadis-i şeriften öğrendik ki, dinimiz aileyi korumaya çok dikkat ediyormuş. Bu hadîs-i şerîften ailemizin saadetini korumak ve aile fertlerini dünyada âhirette mesut etmek için çalışmak azmimiz bilendi. Ondan sonra; ihvânımızın arasında nifak çıkmasın, kavga gürültü olmasın, itimatsızlık olmasın, has hâlis arkadaşlık olsun diye kimsenin ayıbını araştırmamak terbiyesini almış olduk. Bir de gece ibadetini, namazı kılıp yatmayı öğrenmiş olduk. Güzel şeyler öğrendik.

f. Birbirimizi Sevmek

Muhterem kardeşlerim!

Birbirimize hakiki sevgiyi yapamazsak yanarız, şap gibi cayır cayır yanarız! Bizim mutlaka

has hâlis arkadaşlar olmamız lazım! Samimi kardeşler olmamız lazım! Çünkü Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:⁵

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ، لَا تَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى
تُؤْمِنُوا، وَلَا تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا

(حم. م. د. ت. ه. حب. عن ابى هريرة)

RE. 456/11 (*Ve'llezî nefsi bi-yedihî, lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû, ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû. Evelâ edüllüküm alâ şey'in izâ faaltümûhu tehàbebtüm: Efşü's-selâme beyneküm*)

(*Ve'llezî nefsi bi-yedihî*) “Canım kudreti elinde olan Allah’a yemin olsun ki, yani Allah’a yemin olsun ki; (*lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû*) iman etmedikçe cennete giremezsiniz, giremeyeceksiniz.”

(*Ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû*) Birbirinizi sevmedikçe, karşılıklı muhabbet beslemedikçe, birbirinizle dost olmadıkça, ihlâslı samîmî kardeş olmadıkça hakîkî mü'min olamazsınız.”

Onun için birbirimizi seveceğiz.

Şimdi bizde sanki Peygamber Efendimiz, “Birbirinizin kusurunu arayın, bir bahane bulun birbirinizi sevmeyin!” demiş gibi yaygın bir

⁵ Müslim, *Sahih*, c.I, s.74, no:54; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.350, no:5193; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.52, no:2688; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:68; Ahmed ibn- i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9073; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:236; Ebû Hüreyre RA'dan.

sevgisizlik var. Kimse kimseyi sevmiyor. Herkes herkese yan bakıyor. Herkes herkese bir kusur buluyor. Herkes herkesin bir ayıbını ortaya atıyor. Grup grup, parça parça, fırka fırka, bölük bölük, düşman düşman, hasım hasım öyle yaşıyoruz.

Hem genel mânada İslâm âlemine tepeden topluca baktık mı parça parça, hem biraz daha bize yakın bölgede, Türkiye'ye baktık mı parça parça, hem bizim mahalleye baktık mı parça parça, hem bizim camiye baktık mı parça parça...

Safın şurasının şöyle olmasının, burasının böyle olmasından cemaat birbiri ile kavga ediyor. Ön safa sen geldin, ben geldim, kavga ediyor. Safı çok sıkıştırdın, kavga ediyor. Ya sahâbe-i kirâmın elbiseleri —elbisesi yok ki örtü, üstüne kaç tane, bizim gibi değil o zaman elbise— omuzlarından eskirmiş. O kadar sıkışık olurmuş ki saf, sıkışıklıktan sürtüne sürtüne elbiselerin, o zamanki örtülerin omuzun yan tarafları eskirmiş.

Sen bir bakıyorsun; hacı babalar ferah ferah durmuş, geniş geniş durmuş, orası gevşek... Efendimiz de “Safları sık ve muntazam yapın!” buyurdu diye araya girmek istiyorsun. Bir yan bakıyor ki, bakışından seni eritecek! Öyle bir bakıyor... Anlamazsan o bakıştaki kızgınlığı, hışımla bu sefer o kendisi geri gidiyor. Hışım, kızgınlıkla... Kızıyor, en arka safa gidiyor. Çok kızdı, niye? Sen saf biraz sık olsun, biraz boşluk var diye yanına gelmişsin diye...

Ne kızılıyorsun ya? Ne var?..

Yersiz... Şeytan körüklüyor. Hani nasıl demirci körüğü bilmem gördünüz mü; ‘Huh huh, huh huh...’ yaptıkça demir erir kıpkırmızı olursa, şeytan onu körüklüyor, kızgınlığından safı terk ediyor.

Neyi terk ediyor? Sevaplı yeri terk ediyor, sevapsız yere gidiyor. Akıl kârı mı? Bak, şeytan onu sevaptan düşürüyor. En ön safta sevabı çok olacaktı, arka safta sevabı çok olmaz.

Ne olur, sıkışık oluversin biraz... Sen hiç hacca, umreye gitmedin mi, bayram namazı kılmadın mı? O zaman nasıl sıkışık oluyor? Farz et ki bu ikindi, bu öğle namazı da biraz böyle, birazcık dişini sıkıver, sabrediver.

Sabredemiyor, hışım duyuyor. “Ya hava zaten sıcak!” diyor.

E sıcaksa ne yapalım, sabret biraz; cehennem ateşi daha sıcak!

g. İnsanlardan Bir Şey İsteme!

Gelelim ikinci hadîs-i şerîfe...

473. sayfanın başındaki 1. hadîs-i şerîf.

Taberânî'nin Abdurrahman ibn-i Dâhim'den – veya ibn-i Delhem'den— rivayet ettiğine göre, Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri şöyle buyurmuşlar:⁶

⁶ İbn-i Hacer, el-İsâbe, c.IV, s.302, no:5116; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahâbe*, c.XIII, s.199, no:4164; Abdurrahman ibn-i Delhem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1295; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVI, s.137, no:16418.

لَا تَسْأَلِ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكَ الْجَنَّةُ، لَا تَغْضَبُ وَلَكَ
الْجَنَّةُ. إِنْ تَغْفِرَ اللَّهُ فِي الْيَوْمِ سَبْعِينَ مَرَّةً قَدْ
بَلَغَ أَنْ تَغِيَبَ الشَّمْسُ، يَغْفِرُ لَكَ سَبْعِينَ
عَامًا. قَالَ: لَيْسَ لِي ذَنْبٌ سَبْعِينَ عَامًا؟ قَالَ:
فَلَأَبِيكَ. قَالَ: لَيْسَ لِي ذَنْبٌ سَبْعِينَ عَامًا؟ قَالَ:
فَلَأَهْلَ بَيْتِكَ. قَالَ: لَيْسَ لَهُ لِي بَيْتِي؟ قَالَ:

فَلِجِيرَانِكَ

(طب. عن عبد الرحمن بن داهم أولدهم)

RE. 473/1 (*Lâ tes'eli'n-nâse şey'en ve leke'l-cenneh, lâ tağdab ve leke'l-cenneh. İstağfiri'llâhe fi'l-yevmi seb'îne merreten kable en tağîbe's-şemsü, yuğferu leke seb'îne âmen. Kâle: Leyse lâ zenbin seb'îne âmen? Kâle: Feliebîke. Kâle: Leyse li-ebî zenbin seb'îne âmen? Kâle: Feliehli beytike. Kâle: Leyse li-ehli beytî?.. Kâle: Felicîrânîk.*)

Bu hadîs-i şerîfi iyice dinleyin, mümkünse yazarsınız, hafızanızda iyi tutun! Efendimiz SAS, muhatabına buyurmuş ki:

(*Lâ tes'eli'n-nâse şey'en ve leke'l-cenneh*)
“İnsanlardan bir şey dilenme, isteme, talep etme; sana cennet var! Yâni, dilencilik yapmazsan, bir şey istemezsen sana cennet var!

(*Lâ tağdab ve leke'l-cenneh*) Kızma, gazablanma, sinirlenme, sakin olmayı öğren; sana cennet var! Cennetlik olursun.”

(*İstağfiri'llâhe fi'l-yevmi seb'îne merreten kable en tağîbe's- şemsü*) “Bir günde, güneş batmadan evvel yetmiş defa ‘*Estağfiru'llâh*’ diye istiğfar eyle, yâni Allah’tan afv ü mağfiret taleb eyle; (*yuğferu leke seb'îne âmen*) böyle yaparsan yetmiş yıllık hataların, günahların mağfiret olunur, affolur.”

(*Kâle: Leyse lî zenbin seb'îne âmen?*) Onun üzerine o kimse demiş ki, belki yaşı küçük olduğundan dedi: “Benim yetmiş yıllık günahım yok...” (*Kâle: Feliebîke*) “O zaman babanın günahları da affolur.”

(*Kâle: Leyse li-ebî zenbin seb'îne âmen?*) “Babamın da yetmiş yıllık günahı yoksa?..” dedi. (*Kâle: Feliehli beytike*) “Aile fertleri, evinde barındırdığın kimlerse, onların günahları mağfiret olunur.” dedi.

(*Kâle: Leyse li-ehli beytî*) “Benim ehl-i beytimin de o kadar günahı yoksa?..” dedi. (*Kâle: Felicîrânike.*) “O zaman komşularınınınki de affolur.” buyurdu.

Şimdi bunun üzerinde biraz daha duralım! Çünkü duruldu mu hatırda daha iyi kalıyor, biraz daha duralım.

Efendimiz buyurdu ki:

“—İnsanlardan bir şey isteme, böyle yaşayabilirsen sana cennet var.”

Muhterem kardeşlerim! Hakiki müslümanın şânı budur. Allah'tan ister, gayriden istemez. Allah'tan bekler, umar; gayriden bir şey ummaz. Hem de bunu günde kırk defa en aşağı söylüyoruz:

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

(الفاتحة: ٥)

(*Iyyâke na'büdü ve iyyâke nestaîn*) “Ancak sana ibadet ederiz, ancak senden yardım isteriz!” (Fâtîha, 1/5) diyoruz.

Ondan sonra da başkasından medet umuyoruz, başkasına el açıyoruz, başkasından istiyoruz, dileniyoruz vs. vs. İşte bu yok.

“—Eğer istemezsen, sana cennet var!” diyor Peygamber Efendimiz.

Bir başka hadîs-i şerîften biliyoruz ki, böyle dilenen bir kimseye Peygamber Efendimiz dedi ki:

“—Git falanca eşyanı sat, bir ip al, git dağdan tepeden çalı çırpıodun topla, getir pazarda odunu sat, onunla geçin! Bu senin için dilenmekten daha hayırlıdır.”

İnsanın çalışması çabalaması, helâlinden kazanması dilenmesinden daha hayırlıdır, velev hamallık yapsa bile...

Şimdi hamal olsak biz, “Ne meslektesin?” deseler, “Hamalım!” demekten utanırız. Oğlumuz, “Babam hamaldır.” demekten utanır. Ne var?

Alnının teriyle, ıhlaya ıhlaya, yük taşıyarak kazanıyor; ne mutlu! Kendi emeğiyle... “İşçi” dese; e ne güzel işte, tarlada çalışıyor, ter dökerek kazanıyor. Bu güzel, dilenmek güzel değil.

Efendimiz bazı sahabi ile dilenmemek üzere ahdetti, “Hiç kimseden bir şey istemeyeceksin.” diye bey’at etti. Ebû Zer-i Gıfârî Hazretlerine hitabında buyuruyor ki:

“Hiç kimseden bir şey istemeyeceksin, tamam mı? Eğer devenin üzerindeyken kamçın yere düşse bile inip alacaksın, onu birisinden istemeyeceksin.”

Sadece avuç açıp “Allah rızası için biraz bir şeyler verin.” demek değil; kamçın yere düşse bile “Şunu bana alıver, bana uzatıver.” demeyecek. Devenin üstünden inecek, alacak, tekrar binecek.

Kimseden bir şey istememek... Fakir olabilir insan; Allah’tan istersin, kimseden bir şey istemezsin.

Sayfanın sonunda başka bir hadîs-i şerîf daha var, belki bugün gelemeyeceğiz oraya...

Muhterem kardeşlerim!

İnsanın rızıkı tamamlanmadan Allah insanın canını almaz. O rızık illa sana gelecek, senin boğazından geçecek, yiyeceksin, öyle öleceksin. Daha rızık var, şurada duruyor; demek ki daha ömrün var. Rızık sana taksim edilmiş, belli, muhakkak gelecek. O bakımdan kimseden bir şey isteme. Aç açık kalacağım diye korkma. Helalinden çalış çabala.

h. Gazaplanma, Sana Cennet Var!

Hadîs-i şerîfin öteki kısmı:

لَا تَغْضَبُ وَلَكَ الْجَنَّةُ .

(*Lâ tağdab ve leke'l-cennetü*) “Kızma, gazaplanma; böyle yapabilirsen sana cennet var.”

Muhterem kardeşlerim!

Bu gazaplanmamak kolay bir şey değil. İnsanın üzerinden bu duyguyu atması kolay değil. İnsan açken, oruçluyken, bir şeye canı sıkılmışken çarçabuk kızıyor, olmadık şeye de kızıyor, parlayıyor. İşte bu huyumuzu dizginleyeceğiz, frenleyeceğiz. Mümkün olduğu kadar asabî olmamaya, kendimize hâkim olmaya gayret edeceğiz. Cennete girmenin bir şartıdır bu; insan böylece cennete girer. Onun için gazaplanmamaya, kızmamaya –gazabın Türkçesi öfke demek– öfkelenmemeye dikkat edeceğiz. Sakin sakin...

Geçen gün arkadaşlar İsveç'ten bir video bandı getirdiler. İki tane müslüman kız, başörtülü; birisi aslen Danimarkalı, ötekisi de aslen İsveçli. Müslüman olmuşlar, nasıl örtünmüşler; çiçek gibi, sadece yüzleri görünüyor, her tarafları uzun mantolu, güzelce örtünmüşler. Türk değil, oranın yerli ahâlisinden, müslüman olmuşlar.

Birisi yedi senelik müslümanmış, ötekisi dört senelik müslümanmış. Televizyonda açıkturum yapıyorlar. Onları şuraya oturtmuşlar, bu tarafa da 15-20-30 kişi salonda kademeli sıralara oturmuşlar; elinde mikrofon, spiker bir ona

gidiyor soru soruyor, bir ona gidiyor soru soruyor, karşılıklı İslâm üzerine konuşuyorlar.

Dikkat ettim, ne kadar hücum olsa bizim bacılar — orada iyi yetişmişler maşallah— hiç sinirlenmeden öyle cevaplar veriyor ki, karşı tarafı bıktırıyor, belini büktürüyor, kafasına tokmak inmiş gibi çökertiyor. O bir şey soruyor; o güzel, sakin, mütebessim çehre ile İslâm'a yakışan bir şekilde bir güzel cevap veriyor; tamam, çöküp kalıyor, karşı tarafın mecâli kalmıyor.

Papaz efendi var, papazla evli rahibe hanım var, filanca var, falanca var, falanca var, falanca var; hepsinin hakkından geldi iki bacımız, el-hamdü lillâh... Kızmamak çok güzel. En sert şekilde muamele ediyorlar, kızmadan bir cevap veriyor, puan kazanıyor; gayet güzel.

Onun için kızmadan, sakin sakin...

Düşündüm; ya biz böyle bir açıkoturum yapsak, açıkoturum değil bir misafirliğe gitsek, birbirine muhâlif üç beş arkadaş orada toplansa, kavga ederiz ayrılırız. Burnumuzdan soluya soluya ayrılırız. “Bir daha senin evine ayak basmam!” der, evden çıkar gideriz. Kızmadan, sakin sakin konuşmaya alışacağız, sükûnete alışacağız.

İşte bunlar, bakın görüyorsunuz, Peygamber Efendimiz nesöylerse haktır, gerçektir; “Namazları kılın, şu kadar ibadet edin.” demiyor, dikkat edersiniz ahlâkî bir şey söylüyor: “Kızma; mukabilinde sana cennet var. Sinirlenme, öfkelenme, kendine hakim ol; sana cennet var.” diyor.

O zaman madem böyle, o halde kendimizi tutmaya çalışmak gerekmiyor mu bize?

Namaz kılmaya çalıştığımız gibi... Allah razı olsun, burada hacı ağabeylerimiz amcalarımız var, kendilerine hayran olduğumuz büyüklerimiz var, sakallarını ağartmışlar, belleri iki kat olmuş, beş vakit namaza bastonunu kaka kaka geliyor, burada *Allahu ekber* namaza geliyor. Alıştırmış kendisini, İslâmî bir hayat, hep gelip burada namazını kılıyor. Güzel, namaz kılmayı öğrenmişiz. Siz de öğrenmişsiniz ben de öğrenmişim, namazı ezanı duyduk mu camiye gelmeyi öğrenmişiz.

Kızmamayı da öğrendik mi? Öfkelenmemeyi de öğrendik mi? Ben daha tam öğrenemedim. Bazen kendime hayret ederim;

“Niye bu kadar kızdım?” diye. Geçtikten sonra ama, o zaman değil...

“Ya bu kadar da kızılacak bir şey yoktu, laf aramızda...” diye kendi kendine insan hayıflanıyor.

Kızmamaya, kendimize hâkim olmaya da çalışalım. Namaza çalışır gibi, oruca çalışır gibi kızmamaya çalışalım. Hanım bir laf söyledi, çocuk bir söz söyledi; kıyamet kopuyor.

“—Niye böyle yaptın?” diyorsun.

“—Hocam, ben biraz sinirli adamım.” diyor.

(*Lâ tağdab ve leke'l-cennetü*) “O siniri bir kenara bırak, öfkelenme kızma; sana cennet var!”

Cennetin peşinde değil miyiz hepimiz? Niye bu namazı kılıyoruz, niye bu hadisleri okuyoruz? Hepimizin asıl maksadımız cennete girmek, cehennemden kurtulmak, onun için çalışmıyor muyuz?

Haa, onun için çalışıyoruz, o hâlde öfkelenmemeye de alışacağız. Derin bir nefes almaya, sakın cevap vermeye, sakın sakın düşünmeye, karşılığını ona göre vermeye kendimizi alıştıracağız.

Büyüklerimiz söylemiş:

“—Öfkeyle kalkan zararlar oturur.”

Ya bu camlar ne oldu? Bu masanın niye ayağı kırık? Bu sandalyenin hâli ne? Bu tabaklar niye böyle yerlerde?

“—İşte sorma hocam. Ne sen sor, ne ben söyleyeyim. Bir kızdım, bir öfkelenmişim; işte bunlar oldu.”

Hadi öde bakalım. Bir sandalye 4 bin 5 bin lira. Bir masa şu kadar, bu camların camcı geldiği zaman metrekaresi şu kadar, takılması bu kadar. Ne oldu bu kadar para? Öfkenin parası, akıl parası... Öfkelenmenin cezası olmuş oluyor.

Öfkelenmeyeceğiz, sinirlenmeyeceğiz.

Tamam, bu zor bir şey, kolay değil. İnsanın canı çıkmayınca huy çıkmaz. Öfkeli bir insan, öfkesiz insan olacak. Geveze insan, sakın insan olacak. Şakacı bir insan, ciddi bir insan olacak. İnşallah. İnşallah olur.

İnşallah olur ama çok zor.

Şairin birisi; “Kırk gün oldu, kaynatırım kaynamaz.” diyor. “Kırk gün” demek, hoca erbaîne sokmuş dervişi, uğraşıyor ki kalp gözü açılsın da iyi bir insan olsun. Hâlâ öyle; eski hamam eski tas. Kazın etinin kazana koyup da kaynat kaynat, kaynat kaynat pişmediği gibi, lastik gibi, hâlâ pişmedi... Kırk gün değil kırk yıl oluyor, pişmiyor adam! Kırk yıl oluyor, pişmiyor!

Sen derviş miydin?

“—El-hamdü lillâh, Hasip Efendi'den ders almıştım.” Maşâallah.

“—Aziz Efendi'den ders almıştım.” Maşâallah.

“—Mehmed Efendi'den ders almıştım.” Maşâallah.

E ne bu hâl? Sen bu tekkeden ne öğrendin, bu dervişlikten ne anladın?

Yunus Emre ne güzel anlamış:

*Dövene elsiz gerek,
Sövene dilsiz gerek,
Derviş gönülsüz gerek,
Sen derviş olamazsın.*

*Derviş bağı baş gerek,
Gözü dolu yaş gerek,
Koyundan yavaş gerek,
Sen derviş olamazsın.*

İnsan güzel huyları alacak, bu sükûneti alacak, bu güzel ahlâkı alacak, gözü yaşlı hassas bir insan olacak. Öyle çok akıllılık iyi değil, çok bilgiçlik iyi değil, çok gevezelik iyi değil, çok sinirlilik iyi değil.

Ama herkes sinirine bir bahane buluyor:

“—Hocam şöyle yaptı da ondan kızdım, haklı değil miyim?” Değilsin. Sakin sakin yapsaydın çok daha güzel hallolurdu.

Hatırınızda kalsın diye söyleyeyim:

Güya rüzgâr ile güneş iddialaşmışlar. Adamın birisi palto giymiş, yolda gidiyormuş. Demişler ki; “Bu adamın sırtından paltoyu ben çıkartırım.” Ötekisi demiş; “Sen çıkartamazsın, ben çıkartırım.” Sen çıkartırsın, ben çıkartırım...

Rüzgarla güneş konuşur mu, iddialaşır mı?

İddialaşmaz, konuşmaz ama ders çıkacak sonunda.

Rüzgâr adamın paltosunu çıkartmak için bir esmiş, eteğinden biraz kaldırmış. Biraz daha esmiş, üst tarafını da kaldırmış.

Adam “Ooo rüzgâr çıktı!” demiş, yakasından tutmuş, paltosuna biraz daha sıkı sarılmış.

Rüzgâr, “Vay bu sefer olmadı.” diye biraz daha hızlı esmiş ‘vuuuvvv’ diye.

Adam biraz daha sıkı sarılmış. Fırtına olmuş, biraz daha sıkı sarılmış. Bora olmuş, evler sarsılmaya başlıyor, adam girmiş bir köşeye, paltosuna daha sıkı sarılmış.

Palto çıkmadı. Adam gittikçe daha fazla sarılıyor...

Güneş demiş ki:

“—Beceremedin işte bu işi, sen çekil kenara!”

Fırtına çekilmiş kenara... Güneş çıkmış; bir tatlı tebessüm. Ohh adam şöyle bir paltosunu düzeltmiş.

Ondan sonra biraz daha, bir tatlı tebessüm daha, biraz daha...

Adam kendiliğinden paltoyu çıkartmış, eline almış; “Ya ne güzel, güneş çıktı fırtınadan sonra...” diye.

İşte bak, palto da tatlılıkla çıkıyor; fırtına gibi olmakla, bora gibi olmakla çıkmıyor.

Bundan ders alınsın diye...

“—Allah-u Teâlâ hazretleri unfa ile, şiddet ile yapılmayacak elde edilmeyecek çok şeyleri hilm ile, yumuşak başlılık ile hâsıl eder.” diyor Peygamber Efendimiz.

Onun için hilm sahibi olacağız. Halim selim olacağız. Halim selim olmak; yani gazaplı olmamak, sakin olmak.

Sahabeden bazı kimseler hilmiyle mâruf. Sonra devletin başına da geçtiler. Bunların karşısına bazı adamları getirmişler, suçlu, suçlarından dolayı cezaya çarptırılmışlar. Adam el kaldırmış, demiş ki;

“—Bir şey soracağım yâ halife.”

“—Sor.”

“—Siz, insanlar arasında hâlim selim olmakla tanınıyorsunuz.

Biz bu suçları başka bir hükümdara yapsaydık ne yaparlardı?”

“—Benim verdiğim cezayı vermeleri lazımdı, yine verirlerdi.”

“—Pekiyi, o zaman sizin hâlim selim olduğunuzun kıymeti, farkı nerede kaldı?” demiş.

Şöyle bir düşünmüş.

“—Hadi affettim sizi bu sefer. Gidin, bir daha yapmayın!” demiş. Halim selim olacağız. Sakin olacağız. Bunda çok fayda var.

Hilm hakkında çok hadîs-i şerîfler var. Gazabın fenalığı hakkında çok hadîs-i şerîfler var. İşte bu cümle yeter bize:

(*Lâ tağdab ve leke'l-cennetü*) “Gazaplanma; sana cennet var!

Gazaplanmazsan, öfkelenmezsen cennet var.”

i. Güneş Batmadan Yetmiş İstiğfar

Gelelim üçüncü cümlesine. Orada Efendimiz buyuruyor ki... Bu kolay, bunu herkes yapar, sen de yaparsın ben de yapabilirim:

اِسْتَعْفِرِ اللّٰهَ فِي الْيَوْمِ سَبْعِيْنَ مَرَّةً، قَبْلَ اَنْ تَغِيْبَ الشَّمْسُ، يُغْفَرُ لَكَ سَبْعِيْنَ عَامًا. قَالَ: لِيْسَ لِيْ ذَنْبٌ سَبْعِيْنَ عَامًا؟ قَالَ: فَلَا بَيْتَكَ. قَالَ: لِيْسَ لِيْ ذَنْبٌ سَبْعِيْنَ عَامًا؟ قَالَ: فَلَا هُوَ لِيْ بَيْتِكَ. قَالَ: لِيْسَ لِيْ هَلْ بَيْتِيْ؟ قَالَ: فَ لِيْجِيْرَانِكَ

(*Istağfiri'llâhe fi'l-yevmi seb'îne merreten kable en tağîbe*'ş- şemsü) “Güneş batmadan evvel günde yetmiş defa *Estağfirullah* de,

Allah'tan tevbe ve istiğfar iste; (*yuğfer leke seb'îne âmen*) yetmiş yıllık günahın mağfiret olunur.”

Kolay bir şey, yaparız.

Niye ikindiden sonra dedi? Niye “Güneşin batmasından azevvel” dedi? Mânevî bir sebep var:

İnsanın vazifeli müfettiş melekleri, gece meleği gündüz meleği vardır. Gündüz melekleri gece meleklerine insanı o vakitte teslim eder. Meleklerde nöbet değişimi oluyor. O nöbet değişimi esnasında sen tevbe ve istiğfar ediyorsun.

“—Yâ Rabbi! Beni affet. Yâ Rabbi! Benim günahlarımı bağışla.

Yâ Rabbi! Beni avf u mağfiret eyle.” diyorsun.

Öyle deyince tabii insan affolunuyor. İnsan yeni meleğe temiz, günahsız teslim ediliyor.

Bir de istiğfar ederken giden meleğe Allah-u Teâlâ Hazretleri soracak, her şeyi bildiği halde:

“—Kulumu nasıl bıraktın ey meleğim?”

“—Tevbe ve istiğfar ediyordu yâ Rabbi.” diyecek.

O bakımdan bu ikindi ve akşam arasının kıymetini iyi bilin. O zamanda Allah'a iyi kulluk etmeye dikkat edin!

Allah-u Teâlâ Hazretleri, müfessirlerin bazılarının beyanına göre, *Ve'l-asr* diye ikindi namazına yemin etti. Tabii başka teviller, tefsirler de var da, ikindi namazının ehemmiyetini müfessirler *Ve'l- asr Sûresi*'nde anlatmıştır.

Neden ehemmiyeti çok?

Çünkü ikinci vakti insanların ticarete daldığı, dünya işlerini “Aman akşam olmadan bitireyim...” diye acele acele yapmaya çalıştıkları zamandır. O zamanda Allah’ın huzuruna gelip de ibadeti yapabilmek zor olduğundan kıymetli oluyor.

İkinci vaktine dikkat edin ve ikindiyle akşamın arasında yetmiş defa —bu hadîs-i şerîfi duyduğunuza göre— istiğfar edin! Otuz üç, altmış altı... “*Estağfiru’llah, Estağfiru’llah...*” diye tesbihin iki tarafını tamamlarsınız, dört tane daha eklersiniz; yetmiş olur.

Kim böyle yetmiş defa *Estağfiru’llah* derse, yetmiş yıllık günahı affoluyor.

İnsan diyebilir ki:

“—Ben daha yetmiş yaşında değilim veya yetmiş yıldır günahkâr değilim. Bebekken daha günahlar yazılmıyordu...”

Efendimiz buyuruyor ki: (*Kâle: Leyse lî zenbun seb’îne âmen*) “Yetmiş yıllık günahım yok.” dersin, diyecek olursan, öyle bir itiraz olursa...

Bunu herhalde dinleyen diyemiyor. Dinleyen nasıl diyecek ki Rasûlullah’a “Benim yetmiş yıllık günahım yok.” diye. İyi bir müslüman kendisinin hatasını kusurunu bilir, böyle diyemez. Demek ki bu bir üslup, anlatım şekli oluyor. Hani biz de bazen vaiz olarak konuşurken deriz ya, karşılıklı konuşma yapıyor gibi yaparız.

“—Benim yetmiş yıllık günahım yok.”

“—O zaman babanın günahı affolunur.”

“—Babamın yetmiş yıllık günahı yok.”

“—O zaman ev halkının günahı affolur.”

“—Ev halkının o kadar günahı yok.”

“—O zaman komşularının günahı affolur.”

Konuşma, muhtemel itirazları düşünerek bazen vaiz, nasihatçi o itirazı dile getirir, cevabını verir. Allahu a’lem bu hadîs-i şerîfte o durum var.

“Benim yetmiş yıllık günahım yoktur.” dersene benim nasihatimi dinleyen kişi, babanın varsa günahı, o affolur. “Babamın da yoktur.” dersene, o zaman evindekilerin günahı affolur. “Evindekilerin yoktur.” dersene komşularının günahları affolur.

İyi insanın komşuluğu da ne kadar kıymetli, görüyorsunuz.

Allah bizi iyi komşularla komşu eylesin... İyi insanlarla birarada olmayı nasib etsin...

İnşaallah şu cemaat olarak mahalleler kuralım da namazlı niyazlı insanlar bir arada oturalım. Parakende dağılmanın da bazı zararları oluyor, yetişmek bakımından.

İyi komşunun da bak etrafına ne kadar faydası oluyor. Durduğun yerden bir de bakıyorsun günahların silinmiş. Nereden olduğunu bilemezsin.

Neden? Komşun istiğfar etti, sevabı faydası sana da düştü.

Onun için burada iyi insanlara yakın olmanın kıymeti anlaşılıyor, komşunun kıymeti anlaşılıyor.

Bunu da hatırlınızda iyi tutun! Bir kere daha özetleyivereyim.

Bitmiş vaktimiz ama bir kere daha özetleyivereyim:

İnsanlardan hiçbir şey isteme; sana cennet var. “İstemezsen” demek. Kızma; sana cennet var. Kızmazsan cennetlik olursun. Her gün güneş batmadan evvel yetmiş defa tevbe ve istiğfar et, yetmiş yıllık günahın affolur. “Benim yetmiş yıllık günahım yok.” dersen, babanın yetmiş yıllık günahı affolur.”Babamın öyle günahı yoktur.” dersen, ev halkının, ehli beytinin günahı affolur. “Ehli beytimin öyle günahı yok.” dersen, komşularının günahı affolur. “Derece derece etrafa senin hayrın bereketin yayılır...” demek.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi sevdiği razı olduğu güzel huylarla mütehâllik eylesin... Ârif, kâmil, zarif, edip, hoş hâlli, güzel huylu, tatlı dilli, geçimli müslüman olmayı cümlemize nasip eylesin...

Neden?

Çünkü aziz kardeşlerim, Peygamber Efendimiz SAS Hazretleri buyurdu ki:⁷

⁷ Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.670, no:4221; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.191, no:20571; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.192, no:1165; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.122, no:276; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.904, no:1609; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.381, no:8939; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.104, no:273; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.230, no:7977; İbn-i Sa'd, *Tabakâtü'l-Kübrâ*, c.I, s.192; Buhârî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.188, no:835; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.252; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.324, no:31773; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

بُعِثْتُ لَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْخُلُقِ

(ك.ق. عن أبي هريرة)

(*Buistü li-ütemmime mekârime'l-ahlâk.*)
“Ben güzel ahlâkı tamamlamak için, gelip size öğretmek için gönderildim. Ben güzel ahlâkı insanlara öğreteyim de eksikleri tamamlatayım, insanlar güzel huylu olsunlar diye peygamber gönderildim.”

Sen güzel huyu ne sanıyorsun? Kıyıda, kenarda köşede, olsa da olmasa da olur bir şey mi sanıyorsun?

Senin dindarlığından gaye, güzel huylu bir insan olman. Hanımını kenara çektiğimiz zaman, seni sorduğumuz zaman,

“İyi insandır.” diyecek.

Birisi öldü, hanımı diyor ki;

“—Şu kadar yıllık beraberlik, evlilik hayatımızda bir kere incinmedim.”

Hanımına böyle dedirtebiliyor musun?

Bu önemli. Komşuna seni sordukları zaman;

“—Nasıl bilirsin? Bizim bu adamla biraz bir iş yapmamız lazım, hakkında nasıl bilgi verirsin bize?”

“—Allah selâmet versin, çok iyi insandır, melek gibidir. Kırk yıllık komşuluğumuz oldu, bir kere incinmedim.”

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.33, no:5217 ve c.XI, s.559, no:31969;
Keşfü'l-Hafâ,c.I, s.243, no:638 ve s.339, no:916.

Dedirtebiliyor musun? Arkadaşlık yaptığın insanlara dedirtebiliyor musun?

Bu, güzel huylu olmak; etraftan beğenilmek. Allah cümle geçmişlerimize rahmet eylesin...

Çok kıymetli bir kardeşimiz vardı, Muammer Dolmacı, geçen gün vefat etti. Götürdük, Isparta'da defnettik. Bilmiyorum, gazetelerde filan fotoğraflarını çektiler, belki de çıkmıştır. Öyle bir kalabalık toplandı ki, öyle Allah'ın hoş halli kulları, sevimli müslümanlar toplandı ki oraya, insan o gelenlerin hepsine baktıkça iftihar ediyor.

O kardeşimizin de, o kadar geniş insanlara kendisini sevdirmesi, kendisinin hüsn-ü hâline alâmet oluyor.

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

02. 11. 1986 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

